

EU's erhvervspolitik, indre marked og social- og arbejdsmarkedspolitik.

Erhvervspolitik i EU

Elementer:

- sektorpolitik: oprindeligt rettet mod "gamle" industrier (stål, tekstiler, landbrug), senere mod højteknologi
- f & u-stimulering i den præ-kompompetitive fase: telekommunikation, informationsteknologi
- handelspolitik: protektionisme og strategisk handelspolitik (Airbus)
- markedsintegration – det indre marked

Mål:

- fremme strukturændringer – større, færre, mere højteknologiske virksomheder
- fremme samarbejdet mellem virksomheder i flere EU-lande
- fremme innovation, forskning, teknologisk udvikling
- europæisk konkurrencedygtighed

Det indre marked-programmet fra 1985: karaktetistika og succesfaktorer

1) et omfattende **program** med knap 300 stk. lovgivning, hvor alle medlemslande kunne have problemer med enkeltdele, men hvor de havde endnu større interesse i gennemførelsen af helheden

2) en fast **dead-line**, som blev en selvstændig spore for at gøre nogen ved sagen

3) gennemførelsen af Den europæiske fælles akt (EF-pakken), som gjorde det lettere at gennemføre de fleste af forslagene (nu **kvalificeret flertal**)

A) Fjernelsen af de fysiske barrierer på det indre marked:

- grænsekontrol, grænseformaliteter m.h.t. varer

- m.h.t. personer kunne der ikke nås til enighed, derfor Schengen

B) Fjernelsen af de tekniske barrierer (catch-all):

- ny metode vedr. teknisk harmonisering: a) nyt princip om gensidig anerkendelse, b) harmonisering holdes på et minimum, resten overlades til **standardiseringsorganerne** CEN og CENELEC og c) CE-mærke = grundlæggende bestemmelser er opfyldt

- **offentlige indkøb** – alle nationale favoriseringer fjernes

- **tjenesteydelsesområdet**: åbning og liberalisering af markedet for banker, vandforsyning, transport etc.

C) Fjernelse af fiskale barrierer:

- minimumssats på 15 % - gælder for alle stater, inkl. nye EU-medlemmer
 - minimumssatser for alkoholholdige drikke og tobak
-

Score Boards over den gennemførte lovgivning år for år for hvert medlemsland.

Konkurrencepolitik

a) primær ret (traktatgrundlaget): undgå konkurrenceforvridninger

b) sekundær ret: reguleringer på især tre områder:

i) **antitrust** – hindre karteldannelser

ii) **statsstøtte** – forbudt som hovedregel, godkendes kun, hvis det er i hele EU's interesse, og hvis den sigter mod opfyldelsen af bestemte sektor- eller regionalpolitiske mål

iii) **fusionskontrol** – forhåndsgodkendelser heraf siden 1989 og løbende overvågning

EU's konkurrencelovgivning ser ved første øjekast ud til at være **stærkere end USA's**.

Inkluderer også regeringsejede og – subsidierede virksomheder.

Alligevel er det ikke nødvendigvis tilfældet.

Afhænger også af

- 1) Kommissionen politiske **slagkraft** og
- 2) om der er en herskende **ideologi** om det ønskelige i skabelsen af europæiske championer.

Deregulering og reregulering i det indre marked

DEREGULERING: store sektorer er blevet dereguleret:

- 1) **Luftfarten:** fra statsstøttede flyselskaber med rejser til overpriser til almindeligt konkurrenceudsatte virksomheder.
- 2) **Telekommunikation:** fra statsmonopoler med få ydelser til almindeligt konkurrenceudsatte virksomheder med mange ydelser.
- 3) **Elforsyning:** liberalisering, men stort set ingen effekt
- 4) **Finansielle tjenesteydelser:** mange fusioner, men mere konkurrence?

Men også en del REREGULERING:
miljøpolitik, socialpolitik

Miljøpolitikken blev en del af EU's
traktatgrundlag med Den Europæiske Fælles
Akt og Maastricht-traktaten (kvalificeret
flertal).

- der er mere lovgivning på dette område
end på noget som helst andet område
- hvorfor?
- A) undgå uheldige virkninger af det indre
marked og undgå informationsassymmetri
via mærkning?
- B) hensyntagen til diffuse miljøinteresser
(kraftige i 80'erne og 90'erne)?

Eksempler på miljøpolitik:

- 1) luft og støjgrænser
- 2) affald – fra lossepladser til affaldsdepoter
- 3) vandforsyning – hav, drikkevand osv.
- 4) kemikalier
- 5) biodiversitet – fugle, naturbeskyttelsesområder
- 6) eco-labelling
- 7) Europæiske miljøagentur – DK
- 8) GMO

Eksempler på socialpolitik:

Gammel OG ny politik.

Allerede i Rom-traktaten er der bestemmelser om sociale fremskridt, bedre arbejdsforhold, ligeløn og fri bevægelighed.

I kølvandet på det indre marked kom diskussionen om den sociale dimension (tilbagebetaling for venstresidens støtte til indre marked-programmet?)

Det indre markedes sociale dimension:

- det **sociale charter** i 1989 med nye rettigheder f.eks. ved afskedigelser
- Maastricht-traktatens **sociale protokol** indebærer social dialog, især mellem arbejdsmarkedsrepræsentanterne på EU-niveau: ETUC, UNICE og CEEP
- disse organisationer **konsulteres** altid ved større forslag på området
- parterne kan indgå egne **euro-aftaler** – f.eks. om distancearbejde, men er de henstillinger eller bindende?

Eksempler på EU-social/arbejdsmarkedspolitisk lovgivning:

- 1) fri bevægelighed + medtage pensionsrettigheder
- 2) sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen
- 3) information af lønmodtagerne ved omstrukturering og afskedigelser
- 4) ligeløn mellem mænd og kvinder
- 5) ikke-diskrimination

Lissabon-strategien

Lissabon-strategien tog emnet op med målet om, at EU skal være verdens mest konkurrencedygtige region i 2010. Især via liberaliseringen af handelen med tjenesteydelser.

Handelen med tjenesteydelser på tværs af EU's landegrænser er stadig begrænset sammenlignet med de vareproducerende erhverv. Skyldes også, at producenter af tjenesteydelser etablerer sig.

Transportpolitikken i EU

Fra begyndelsen et EU-anliggende, da transportomkostninger virker som told på frihandel

Området har været svært at skabe frihandel inden for, fordi de nationale interventioner har været så omfattende.

Gennembruddet kom i 1982

Europa-Parlamentet indklagede Ministerrådet for Domstolen for passivitet og fik ret.

Domstolen fastslog,

- at der ”inden for rimelig tid” skulle ske en liberalisering af den grænse overskridende transport (inkl. transit)

- at carbotage-kørsel er tilladt (= tage godt med tilbage og aflevere det i et andet medlemsland end ens eget) (før kørte 40% af lastbilerne tomme rundt)

Nyt gennembrud i 1986: Domstolen fastslog, at EU's konkurrenceregler også gjaldt for lufttrafikken.

Konsekvensen var en liberalisering af lufttransporten = ingen markedsdelingsaftaler og fri prisdannelsen på billetterne.

Begrundelsen for regionalpolitikken: kohæsion

Kohæsion – sammenhængskraft =

graden, hvormed forskellene med hensyn til social og økonomisk velfærd mellem regioner og grupper i EU holdes på et niveau, som er politisk og socialt acceptabelt

Bidrager integrationen i EU til sammenhængskraften eller ej?

- a) Teoretiske argumenter for:
 - Ifølge økonomisk teori vil faktoraflønningen (renter, lønninger) nærme sig hinanden ved markedsåbninger.
 - Forudsætningen er, at markederne fungerer perfekt.

- b) Teoretiske argumenter imod:
 - Økonomisk geografi: Udviklingen ved integration koncentrerer sig i bestemte vækstcentre, hvor teknologien er længst fremme og arbejdslønnene højest.

Uanset, hvad der er rigtigt, har sidstnævnte argument vundet argumentationskampen i EU.

Fri bevægelighed for arbejdskraft

Fri bevægelighed for arbejdskraft = mere optimal ressource allokering:

- sikre bedre forsyning med arbejdskraft
- sikre bedre muligheder for at udnytte evner

Fordel for både udvandrere- og indvandrerland for så vidt, at indvandring sker til jobs:

- 1) **Udvandrerland:** a) letter arbejdsløshedssituationen, b) forbedrer betalingsbalancen via overførsler af penge til hjemlandet, c) forbedrer kvaliteten af arbejdskraften via nye erfaringer.
- 2) **Indvandrerland:** a) bedre udnyttelse af kapitalapparatet, b) undgår flaskehalsproblemer.

Løbende hindringer for fri bevægelighed:

- 1) gensidig godkendelse af eksamensbeviser og uddannelser.
- 2) overgangsordninger ved udvidelser af EU.

Udviklingen i EU's arbejdsmarkedspolitik

To samarbejdsformer i EU:

1) Det, der fører til lovgivning ("hard law")
og

2) det, der fører til gensidig læring via
rapporter med bench-marking, best practise,
statistiske sammenligninger osv. ("soft
law").

Altid både-og. Men "soft law" er blevet
mere dominerende.

Rom-traktaten fra 1957: fri bevægelighed
for arbejdskraften, med undtagelser af visse
jobs i den offentlige sektor, som reserveres
statsborgerne.

Hvordan har arbejdsmarkedspolitikken udviklet sig

1952- 1972: Hensigtserklæringer. EKSF

1973- 1979: Arbejdsretlige direktiver om information ved kollektive afskedigelser, ligeløn, virksomhedsoverdragelse.

1979-1987: Storbritannien (Thatcher) blokerer. Enstemmighed.

1987- 1997: Den Europæiske Fælles Akt/ Maastrichttraktaten. Arbejds miljø/ medindflydelse får kvalificeret flertal: Byge af forslag på især arbejdsmiljøområdet. Indre marked. Sociale Charter. Val Duchesse-dialogen (den sociale dialog).

1997-2006: Luxembourgprocessen. Den åbne koordinationsmetode som ekspansiv samarbejds metode. Lissabonstrategien. ”Gang of Four”.

Val Duchesse-dialogen siden midt i 1980'erne

Sociale handlingsprogram: 47 direktiver og anbefalinger vedr. ligeløn, deltidsarbejde, arbejdskontrakter, informationsret etc.

Konflikt mellem sydlige (og østlige) og de nordlige EU-lande om, hvor stærkt reguleret social- og arbejdsmarkedspolitikken skal være.

Konflikt mellem EU og UK om der skal være en politik i det hele taget.

Delvist afløst af den åbne koordinationsmetode.

EU's social og arbejdsmarkedspolitik

Skal den gennemføres ved lov eller aftale?

Så forskellige er vi: Lønmodtagernes
organisationsprocent (ca.):

Danmark: 80

Belgien: 60

Luxembourg: 60

Sverige: 55

Finland: 50

Irland: 50

Italien: 40

Østrig: 40

Tyskland: 40

Holland: 35

Grækenland: 30

Storbritannien: 25

Spanien: 20

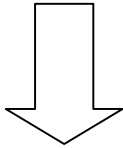
Portugal: 20

Frankrig: 10

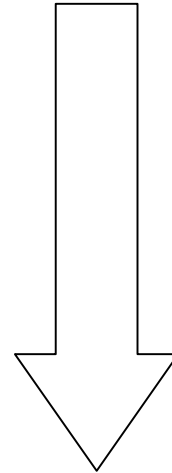
Nye medlemslande: 10-20

*”Hard law” eller ”soft law”: politikken bag
Den åbne koordinationsmetode*

”Hard” law ”Soft” law

Fælleskabsmetode/Monnetmetoden

Benchmarking

Politikken bag ”hard law”:

Bag ”Hard law”/ Eurokorporatismen:

- Føderalisterne
- Frankrig
- Fagbevægelsen
- Kommissionen

Argumentationen: Alternativt konkurrence på ringe social-/arbejdsmarkedslovgivning. Afbalancering i f.t. hårde indre marked-/ØMU-lovgivning.

Udviklingshistorien bag ”hard law”:

- Ønsket om det overnationale europæiske samarbejde.
- Overnationalitet: Regulering med forrang og direkte virkning.
- En stærk Domstol + Kommission.

Politikken bag ”soft law”:

Bag ”Soft law”/ Decentraliseret samarbejde:

- Intergovernmentalisterne
- Storbritannien
- Arbejdsgiverne
- Det Europæiske Råd

Argumentationen: Alternativet er ufleksibel, centraliseret lovgivning og styring fra Bruxelles. Bygge på forskelligheder, ikke ensretning.

Resultaterne af EU's beskæftigelsesstrategi

Delte meninger

Hvem lærer af hvem i EU's åbne koordinationsmetode?

Medtagne svar: kun nationale embedsmænd,
som havde deltaget i adskillige møder.

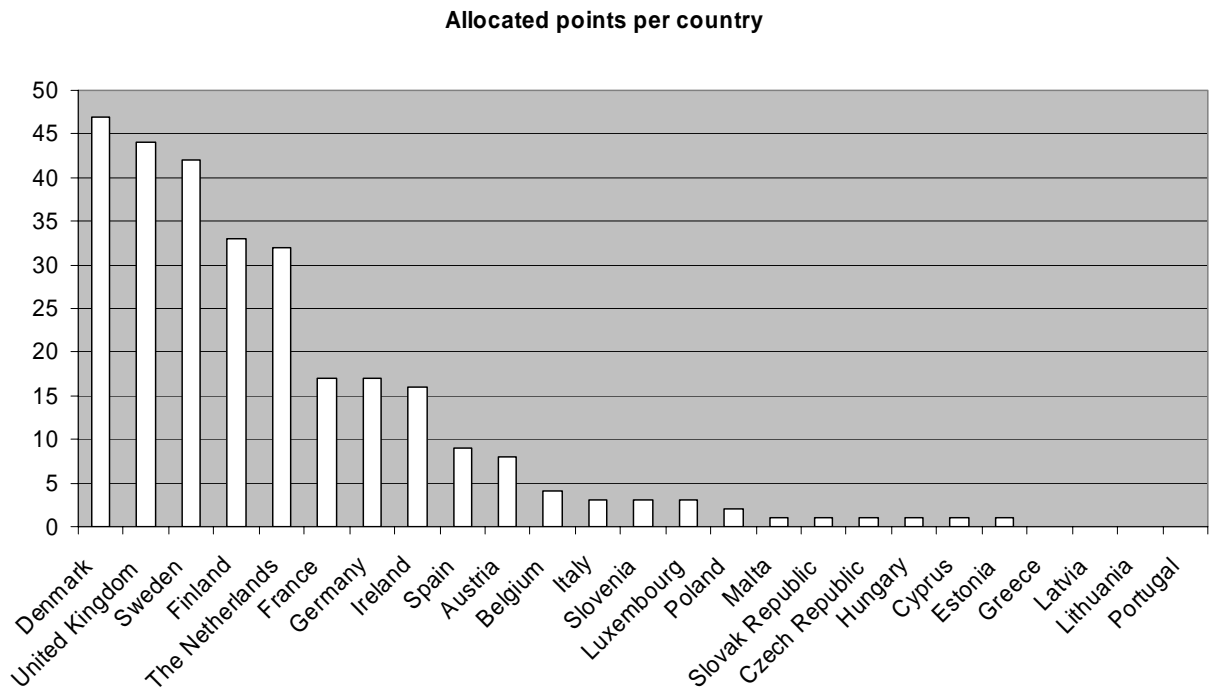
Hver gang et land nævnes, som et andre har
lært af, får det ét point.

Resultat: Danmark, Storbritannien og
Sverige har fået flest point, dvs. > 40 point.

Derefter kommer Finland og Holland (30-35
point).

Disse fem lande fik 198 ud af 286 point,
dvs. ca. 70 pct. af alle point.

Figure. Tutors in the EU's OMC committees ranked by points

Har læringen effekt?

Flere eksempler på, at nogle EU-lande konkret har taget ved lære af andre.

Eksempler:

- 1) Nedskæring af støtten til unge arbejdsløse (af Danmark).
- 2) Integration af indvandrere (Storbritannien)
- 3) Nyttens af privat jobformidling (Holland)